

Fylkesmannen i Sør-Trøndelag

Postboks 4710 Sluppen, 7468 Trondheim

Sentralbord: 73 19 90 00

Besøksadresse: E. C. Dahls g. 10

Saksbehandler

Tor Sæther

Kommunal- og samordningsstaben

Innvalgstelefon

73 19 92 82

Vår dato

10.06.2016

Deres dato

14.05.2016

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)

2015/3705-421.3

Deres ref.

Osen kommune

7740 STEINSDALEN

Fylkesmannens uttalelse til kommunal planstrategi 2016 - Osen kommune

Planstrategien skal drøfte strategiske valg og planleggingsbehov samt redegjøre for hvilke planoppgaver kommunen prioriterer. Her står man fritt til å se over hele planporteføljen, også planer utenfor plan- og bygningsloven med tilhørende prosesskrav. Planstrategien er et politisk styringsinstrument og vi anbefaler å skille mellom politiske styringsdokumenter og administrative forvaltningsdokumenter i planoversikten.

Planstrategien er en mulighet for kommunene til å rydde og prioritere i forhold til egne behov og det kommunen trenger. Er det planer som bør utgå eller slås sammen? For å sikre effekter av planleggingen er det viktig med en god sammenheng mellom målene i kommuneplanens samfunnsdel, handlingsdel, økonomiplan og arealdel og med forankring av kommunale sektorplaner i kommuneplanens samfunnsdel.

Planverket må være kjent av og benyttes både av den politiske og administrative ledelsen. For å bidra til eierskap bør det ha vært gode prosesser for involvering underveis. For at planstrategien skal bli et godt styringsverktøy må planstrategien fremstå som forpliktende og ha tanke på hvordan den skal følges opp. Hver kommune må vurdere sin gitte arealsituasjon og forventede tilgjengelige investeringsrammer.

Videre følger Fylkesmannens inntrykk av kommunens status og utfordringer innen våre sektorområder:

Landbruk og bygdeutvikling

Osen er en av kystkommunene der primærnæringene er viktig for sysselsettingen, og jordbruk, skogbruk og fiske utgjør til sammen 18 %. Ressursgrunnlaget er rikt med råvarer innen både havbruk, landbruk og utmark. Det viktigste landbruksproduktet i Osen med tanke verdiskapning er melk, hvorav antallet produsenter er omtrent halvert det siste tiåret. Antallet mjølkekyr er derimot stabilt.

Jordbruksarealene i Osen har vært stabile over lengre tid. Fylkesmannen vil likevel minne om nylig vedtatt jordvernstrategi, der Stortinget ber om at forbruket dyrka mark trappes ned, slik at det i 2020 kun omdisponeres 4000

dekar årlig. Kommunen er en sentral aktør for nå dette målet, noe som er fremhevet av Statsråden i brev av 08.03.16. Det er viktig å føre en restriktiv arealpolitikk, og jordvern må være et premiss i arealforvaltningen.

Planstrategien legger opp til revisjon av klima- og energiplan i 2018. Dette er positivt. I den anledning vil Fylkesmannen fremheve sammenhengen mellom klima og landbruk, der god agronomi er viktig både for å begrense utslipp av klimagasser, og for klimatilpasning. Samtidig spiller ivaretagelse av skogressursene en viktig rolle både hva gjelder forebygging av klimaendringer og energiforbruk.

Miljøvern

Innen miljøvernområdet er kommuneplanen et viktig verktøy for en langsiktig forvaltning av miljøverdiene. Her er bl.a. kunnskap om naturmangfold et viktig utgangspunkt for kommunens arealdisponeringer. Som omtalt i forslag til planstrategi for Osen kommune er det ikke behov for rullering av kommuneplanen i planperioden.

Av andre planer vil vi nevne klima- og energiplan som en viktig temaplan. I planstrategien foreslås revisjon av klima- og energiplanen i siste halvdel av planperioden. Det er viktig at en klima- og energiplan ikke blir for generell, har tydelige og målbare mål og faste rutiner for rullering. Endringer i klimaet i retning av «våttere og villere» betyr behov for økt fokus på klimatilpasning for å unngå uønskede hendelser som kan medføre fare for menneskeliv og ramme viktig infrastruktur og samfunnsfunksjoner. Hvordan kommunen skal bidra til omleggingen av Sør-Trøndelag til et lavutslippssamfunn er et annet viktig tema i en klima- og energiplan.

Sosial og helse

Både i rollen som samfunnsutvikler og i rollen som tjenesteyter er kommunen viktig på sosial- og helseområdet. Samfunnsutviklingen legger grunnlaget for vekst og bærekraft og former de omgivelser og betingelser som innbyggerne lever sine liv innenfor. De overordnede utviklingstrekk kan ha direkte betydning for befolkningens helse, enten ved at de er helsefremmende eller medfører risiko for svekket trivsel og helse. Nettopp derfor er det viktig at folkehelsearbeidet er koblet mot de overordnede planverkene i kommunen og at arbeidet er forankret på tvers av sektorer.

Det er ikke viktig at det er en egen folkehelseplan, men at folkehelse ivaretas på en god måte og strategien om en kobling av folkehelsebilde og handlingsplan er fornuftig. Noen utviklingstrekk er fremhevet. Særlig nedgangen i levealder for kvinner og den mulige koblingen til dødsfall av kreftsykdom bør utforskes videre slik at eventuelle sammenhenger kan finnes og tiltak iverksettes.

Det er i planstrategien diskutert tema som levekår og utdanningsnivå og kommunen gjør riktig når den diskuterer funnene ut fra kjennskapen til de lokale forholdene. Sosiale ulikheter betinget i inntekt og utdanningsnivå gir helseforskjeller, men det kan være grunn til lokale nyanseringer av sammenhengene.

Videre er det planlagt rullering av helse- og omsorgsplanen. Det er redegjort for utfordringsbildet med reduksjonen i aldersbæreevnen som vil komme og samtidig antydes strategier å bygge på. Hverdagsrehabilitering og

velferdsteknologi kan bli viktige bærebjelker. Det kan tillegges at også individuelt tilpasset tjenesteyting med vekt på å bidra til selvhjulpenhet og at de eldre kan bo hjemme så lenge som mulig er viktig i arbeidet mot bærekraftige omsorgstjenester.

Gjennom samhandlingsreformen og signalene i primærhelsemeldingen er det gitt klare føringer og forventninger om oppgaveoverføring fra spesialisthelsetjenesten til kommunene. Dette må innarbeides i planleggingen. Særlig vekt kan legges på temaene ledelse, organisering og kompetanse. I et slikt perspektiv er det positivt og nødvendig med planlegging for kompetanseutvikling og rekruttering av arbeidskraft. Kommunen har vist prioritet til temaet ved å skille det ut i eget planverk.

Innenfor helsesektorene er tjenesteytingen preget av samarbeid over kommunegrensen, og i ulike retninger. Dette har nok vært nødvendig og bør også gis en sentral plass i de videre planprosessene.

Bosetting av flyktninger kan utfordre tjenesteytingen, spesielt innen helsesektoren. Å planlegge for hvordan mottak skal løses er derfor riktig og positivt at det skrives en egen plan for bosettingsarbeidet. Vellykket bosetting og integrering av flyktninger er viktig for å forhindre økte sosiale ulikheter og dermed forebygges også økning i helseforskjeller.

Samfunnssikkerhet

Det er positivt at årlig revidering av kommunens beredskapsplan er tatt inn i planstrategien. Dersom kommunens helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen også skal revideres i perioden, vil det være hensiktsmessig at dette synliggjøres i strategien. Det kan videre være naturlig å bruke planstrategien til å fastsette føringer for:

- hvordan Osen kommune skal arbeide med ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner
- hvilke ROS-analyser og lovpålagte beredskapsplaner kommune skal ha
- hvordan ROS-analysene, beredskapsplanene og andre planer skal henge sammen

Kommunens beredskapsplikter fremgår i lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Kommunen plikter å kartlegge uønskede hendelser i en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS-analyse), jfr. § 14. ROS-analysen skal legges til grunn for kommunens planarbeid etter lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven). Videre plikter kommunen å ha en oppdatert beredskapsplan, jfr. § 15. Den skal være en operativ plan for kommunens håndtering av kriser, og skal bygge på erfaringer fra ROS-analysen. Detaljerte bestemmelser følger i forskrift om kommunal beredskapsplikt.

I forbindelse med kommunens arbeid med klima viser vi til nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging av 2015 der det forventes at kommunene tar hensyn til nye klimautfordringer. I arbeid med klimatilpasning må kommuner kartlegge egen sårbarhet og ha en kontinuerlig drøfting av risiko- og sårbarhetsbildet. Det er viktig at fremtidens klimautfordringer blir vurdert i kommunenes videre planarbeid. Ny kunnskap om klimaendringer kan føre til at

områder som til nå har vært ansett som sikre, ikke lenger innfrir kravene iht. plan- og bygningsloven. I et langsiktig planperspektiv må endringer i klima og hyppigere ekstremværsituasjoner forventes, og dette skal trekkes inn i arealplanleggingen.

Med hilsen

Alf-Petter Tenfjord (e.f.)
direktør

Tor Sæther
seniorrådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.

Kopi:
Sør-Trøndelag fylkeskommune PB 2350 Sluppen 7004 TRONDHEIM